

## TOV. PROSHJANIN MUISTOLLE

Jouduin tutustumaan tov. Proshjaniin ja arvostamaan häntä tehdessämme yhdessä työtä Kansankomissaarien Neuvostossa viime vuoden lopulla ja kuluvan vuoden alussa, jolloin vasemmistoeserrät olivat liitossa kanssamme. Proshjanille oli erikoista heti alusta se, että hän oli syvästi uskollinen vallankumoukselle ja *sosialismille*. Kai-kista vasemmistoeserristä ei ole voitu sanoa, että he olisivat sosialisteja, eikä sitä voitane sanoa useimmista heistä. Mutta Proshjanin suhteen se on pitänyt sanoa, sillä vaikka hän olikin uskollinen Venäjän narodnikkien ideologialle, tuolle epäsosialistiselle ideologialle, Proshjanin huomasi ehdottoman vakaumukselliseksi sosialistiksi. Tämä mies oli tullut sosialistiksi omalla tavallaan, ei marxilaisuuden kautta eikä proletariaatin luokkataisteluaatteiden kautta, ja tehdessämme yhdessä työtä Kansankomissaarien Neuvostossa jouduin monesti näkemään, miten tov. Proshjan asettui päättäväisesti kommunisti-bolshevikkien puolelle vastustaen virkaveljiään, vasemmistolaisia sosialistival-lankumuksellisia, kun nämä ajoivat pienyrittäjien näkö-kantaa ja suhtautuivat kielteisesti maatalouden alalla suoritettaviin kommunistisiin toimenpiteisiin.

Muistan varsinkin keskustelun, joka minulla oli tov. Proshjanin kanssa hieman ennen Brestin rauhaa. Silloin näytti siltä, ettei meillä ollut enää mitään olennaisia erimielisyyksiä. Proshjan alkoi puhua minulle, että puolueemme pitäisi yhdistää, että kommunismista (silloin tätä sanaa ei vielä viljelty) kauimpana olleet vasemmistoeserrät olivat huomattavasti ja hyvin tuntuvasti lähenneet sitä yhteistyön kuluessa Kansankomissaarien Neuvostossa. Suhtauduin pidättyvästi Proshjanin ehdotukseen, sanoin hänen ehdotustaan ennenaikaiseksi, mutta en kiistänyt lainkaan keskinäistä lähentymistämme käytännöllisessä työssä.

Brestin rauha aiheutti täydellisen välien rikkoutumisen, ja koska Proshjan oli vallankumouksellisen johdonmukainen ja vakaumuksellinen, välien rikkoutuminen ei voinut olla johtamatta suoranaiseen ja jopa aseelliseenkin taisteluun. Minun on tunnustettava, etten mitenkään saattanut odottaa, että asia kehittyisi kapinaksi taikka sellaisiksi teoiksi, kuin oli vasemmistoeserrän, ylikomentaja Muravjovin petturuus. Mutta Proshjan on esimerkki, joka osoitti minulle, miten syvälle *patriotismi* oli juurtunut yksinpä vilpittömimpiinkin ja vakaumuksellisimpiinkin vasemmistoeserrä-sosialisteihin ja miten maailmankatsomuksen yleisperiaatteelliset erimielisyydet ilmenivät väistämättömästi historian vaikeassa käänteessä. Narodnikkien subjektivismi johti kohtalokkaaseen virheeseen parhaimmatkin heistä, sillä he antoivat sokaista itseään hirvittävän voiman, nimittäin saksalaisen imperialismin, aaveella. Vallankumousmiehen velvollisuuden kannalta katsoen tuntui suorastaan mahdottomalta, että imperialismia vastaan taisteltaisiin muutoin kuin kapinoimalla ja sitä paitsi ehdottomasti heti, ottamatta lainkaan laskuun maamme ja kansainvälisen tilanteen objektiivisia edellytyksiä. Tässä ilmeni sama virhe, joka teki vuonna 1907 sosialistivallankumouksellisista ehdottomia Stolypinin Duuman „boikotoijia”. Vasta tilanteessa, jolloin käytiin ankaria vallankumoustaisteluja, virhe kosti ankarammin itsensä ja sysäsi Proshjanin aseelliseen taisteluun Neuvostovaltaa vastaan.

Ja kuitenkin Proshjan sai tehtyä vuoden 1918 heinäkuuhun saakka enemmän Neuvostovallan lujittamiseksi kuin vuoden 1918 heinäkuusta lähtien sen heikentämiseksi. Ja Saksan vallankumouksen jälkeen muodostuneessa kansainvälisessä tilanteessa Proshjan olisi väistämättömästi lähentynyt jälleen ja entistä varmemmin kommunismia, ellei ennenaikainen kuolema olisi estänyt tätä lähentymistä.

*N. Lenin*